

Politická kultura

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2005, v05-03</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PS.17, PS.18</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>21. – 28. března 2005</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1067</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. dubna 2005</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Horáková</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém šetření realizovaném v březnu 2005 v rámci projektu Naše společnost 2005 podrobněji věnovalo tématu politické kultury a politickým stranám v České republice. V rámci tématu politická kultura v české společnosti jsme zjišťovali, jak se čeští občané staví k různým sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě.¹ Respondentům jsme proto předložili seznam výroků, s nimiž dotázaní vyjadřovali souhlas, respektive nesouhlas.

Tabulka 1: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě (v %)

	Rozhodně souhlasí	Spíše souhlasí	Spíše nesouhlasí	Rozhodně nesouhlasí	+/-
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	23	52	17	4	75/21
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	43	39	13	2	82/15
je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	64	31	3	0	95/3
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	33	42	13	2	75/15
je často těžké se v nich vyznat	45	44	7	1	89/8
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	10	23	34	15	33/49
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	43	44	4	1	87/5
problémy nafukují novináři	19	34	30	7	53/37
nemají žádný účinek, niče se nedosáhne a vše zůstane při starém	26	45	18	3	71/21

¹ Otázka: „V našem politickém a veřejném životě se objevují různé spory, problémy a aféry. Souhlasíte s tím, že...(viz tabulku 1)?“

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Podle výrazné většiny českých občanů (75 %) patří spory, problémy a aféry k životu a vyskytují se i v jiných demokraciích. Zároveň ale většina oslovených (82 %) vyjádřila názor, že tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem. Téměř všichni respondenti (95 %) rovněž souhlasili s tím, že o problémech, sporech a aférách je třeba informovat, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti. Naprostá většina oslovených občanů vyjádřila názor, že ve sporech, aférách a problémech, které se objevují v našem politickém a veřejném životě, je těžké se vyznat (89 %) a že spousta závažných problémů a afér se zatajuje (87 %). O názorech občanů na politickou kulturu v naší zemi svědčí jistě i to, že si tři čtvrtiny Čechů myslí, že ve sporech a aférách, které se ve veřejném životě objevují, jde hlavně o vyřizování osobních účtů a polovina lidí nesouhlasí s tím, že jde hlavně o vyřešení věcných sporů. Podle necelých tří čtvrtin občanů (71 %) nemají tyto spory a aféry žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém. Nadpoloviční většina respondentů pak vyjádřila souhlas s tím, že problémy nafukují novináři.

Vedle postojů veřejnosti ke sporům a aférám, které se ve veřejném a politickém životě objevují, jsme se rovněž zajímali o to, jak čeští občané hodnotí politickou kulturu veřejně činných lidí, tedy to, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech.²

Tabulka 2: Politická kultura veřejně činných lidí (v %)

	Velmi dobrá	Spíše dobrá	Spíše špatná	Velmi špatná	+/-
členové vlády	1	27	48	18	28/66
poslanci	1	13	55	27	14/82
senátoři	2	24	38	20	26/58
představitelé krajských samospráv	4	33	21	4	37/25
představitelé místních (obecních) samospráv	8	48	20	6	56/26
politici ČSSD	2	21	43	27	23/70
politici KDU-ČSL	3	23	42	22	26/64
politici KSČM	4	25	33	25	29/58
politici ODS	5	30	35	21	35/56
politici US-DEU	2	25	37	17	27/54

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“

K politické kultuře většiny veřejně činných lidí jsou čeští občané kritičtí. Pozitivně hodnotí nadpoloviční většina respondentů pouze politickou kulturu představitelů místních (obecních) samospráv. Pozitivní hodnocení nad negativním hodnocením pak ještě převažuje u představitelů krajských samospráv. Zde je však třeba zdůraznit, že čtyři z deseti oslovených občanů nedokázali politickou kulturu představitelů krajských samospráv vůbec posoudit.

Politickou kulturu členů vlády a senátorů hodnotí pozitivně více než čtvrtina českých občanů. Nadpoloviční většina respondentů (v případě členů vlády jsou to dokonce dvě třetiny oslovených) však jejich politickou kulturu hodnotí negativně. Nejvíce kritičtí jsou čeští občané k politické kultuře poslanců. Za dobrou označilo

² Otázka: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle Vás politická kultura...(viz tabulku 2)“

jejich politickou kulturu pouze 14 % dotázaných a 82 % respondentů vyjádřilo názor, že jejich politická kultura je špatná.

V případě politiků všech parlamentních stran výrazně převažuje negativní hodnocení jejich politické kultury nad hodnocením pozitivním. Nejpozitivněji hodnotili respondenti politickou kulturu politiků ODS, která je podle více než třetiny českých občanů dobrá, nadpoloviční většina oslovených ji však hodnotila jako špatnou. Více než čtvrtina českých občanů hodnotí jako dobrou politickou kulturu politiků KSČM, politiků US-DEU a politiků KDU-ČSL. Ve všech případech se však více než polovina oslovených přiklonila k tomu, že politická kultura politiků těchto stran je špatná (v případě KDU-ČSL zastávají tento názor dokonce téměř dvě třetiny občanů). Z politiků jednotlivých stran hodnotí lidé nejhůře politickou kulturu politiků ČSSD, kterou za dobrou označilo jen 23 % oslovených občanů a jako špatnou 70 % obyvatel naší země.